

HOROLEZEC

VĚSTNÍK SVAZU ČESKOSLOVENSKÝCH HOROLEZCŮ
ROČNÍK I. (IX.) V Praze, dne 30. prosince 1947. ČÍSLO 6.

Kříž na Grossglockneru — Vysoké Taury.

Obsah:

Miroslav Jedlička: Naše horolezecké cíle	105
O. Litváni: Pre syna	108
Sl. Tejnský: Horolezec a lyže	110
Igor Fábry: Stručne o zimnej technike	111
Ing. Ivan Houdek: Skalnaté pleso či Lomnické pleso?	116
Dr Karel Kučera: Britské ztráty 1939—1945	117
Horolezecká kronika	119
Zprávy redakční	123
Zprávy svazové a ze členských spolků	124
Horská literatura	125
Dr Karel Kučera: Britská a americká horolezecká literatura (Dokončení)	125

Fotografie: Štočky lask. půjčila redakce časopisu
»NA CESTU« — Bratislava.

Předplatné na ročník »Horolezce« 1947 je Kčs 45,-.

Příloha: Dotazník čtenářům.

HOROLEZEC

VĚSTNÍK SVAZU ČESKOSLOVENSKÝCH HOROLEZCŮ

ROČNÍK I. (IX.) 1947

REDIGOVALI:

JUDr. KAREL KUČERA

a JUDr. RASTISLAV ROUBAL

P R A H A 1 9 4 7 / 4 8

Vydavatel: Svaz československých horolezců
Tiskne Antonín Lapáček, Praha X - Poděbradova 2

H O R O L E Z E C

VĚSTNÍK SVAZU ČESKOSLOVENSKÝCH HOROLEZCŮ

ROČNÍK I. (IX.)

V Praze, dne 30. prosince 1947.

ČÍSLO 6.

Miroslav Jedlička:

Naše horolezecké cíle

Vývoj našeho horolezectví v časovém rozpětí mezi dobou těsně před válkou a dneškem a jeho nynější stav nebudí obav do budoucnosti. Uplynulá doba byla v horolezectví převážně dobou odříkání. Horolezcům byla znemožněna návštěva hor, zato však rozšířilo se poznání, že naše skalní útvary jsou nejen krásné na pohled, ale že na nich lze zdokonalovati lezeckou techniku. Tak přišlo mnoho mládeže do těchto skal; nejdříve hledala smysl lézení a konečně zakotvila. Vznikl-li vlivem okolností u starší horolezecké generace někde nezáměr, jest tento mnohonásobně vyrovnán jinde přílivem mladých horolezců, kteří touží s velkým elánem dohoniti a předhoniti vše, co u nás bylo kdy horolezecky nejcennější.

Naše horolezectví jakoby se zahledělo na vzdálené cíle, kterých by v budoucnosti pokud možno nejbližší chtělo dosáhnouti. Nedebatuje se o tom v horolezeckých kroužcích, nepřetřásají se různé možnosti. Nevyslovená snaha však dostává smysl tím, že se za ní jde soustavně a houževnatě. Nutno ji bráti opravdu vážně, poněvadž se opírá o přísnou sebekritiku. Čilá snaha po poznávání, touha po účasti na velkých výstupech jest velmi jasnou řečí. Pryč jest doba, kdy téměř naprosté většině našich horolezců stačil průměrný horolezecký výkon k horolezeckému vyžití. Dnes se daří již výkony, kterých si musíme vážit zvláště proto, že se dosud nepracuje s dostatkem zkušeností, které se nabývají teprve dlouholetým osobním zážitkem. A uplynula také doba, kdy na dovolené do hor se rozjíždělo jen několik málo skupinek, které to s horolezectvím myslely opravdu vážně.

Snad se blíží zlatá doba našeho horolezectví. Zlatá ne v tom původním objevitelském a průkopnickém smyslu, ale ve smyslu přeneseném. Snad se blíží doba, kdy naše horolezectví se vy-

maní z obtížných počátků horolezectví, zaníceného povětšinou pro vznešenou krásu a romantismus hor, k horolezectví náročnějšímu, tvrdšímu, v němž horolezecký výkon jest ceněn především. Já osobně si tento vývoj přeji. Vím, že nebudou všichni souhlasiti, nemůže to však vážnosti věci ničeho ubrati. Stane-li se horolezectví s vysokými ambicemi vnitřní potřebou nadprůměrně tělesně nadaných a technicky zdatných jedinců, kteří prošli úspěšně školou hor, nelze jim brániti, nýbrž rovnati cestu upřímně, ze srdce, aby tito jednotlivci stali se součástí horolezeckého sdružení a necítily se mezi ostatními horolezci cizím živlem. Horolezecké sdružení si musí vážiti vynikajících jedinců právě proto, že toto sdružení jest nebo alespoň má býti sborem horolezeckých jedinců, z nichž každý cítí pro celek. Neboť jinak to ani nejde. Jedinec v horách hraje odvážnou hru, je-li však ve družstvu, jest pouze článkem, v němž svoji zodpovědnou úlohu plní jen tehdy, má-li cítění pro ostatní členy družstva. Nelze brániti dosažení vysokých horolezeckých cílů ani proto, že tyto cíle jsou ve stínu velkého rizika. Horolezec přejímá zodpovědnost sám za sebe i vůči svým druhům, poněvadž horské poznání vypěstovalo v něm velmi pěknou vlastnost: svědomí. Nakonec musíme respektovat i svobodu rozhodování se, poněvadž horolezec bez této svobody by nebyl horolezcem.

Odůvodnil jsem, proč vysokým horolezeckým cílům nemůžeme brániti. To však neznamená, že bychom se měli výhradně zaměřiti pro podporu vynikajících jednotlivců. Takové počínání by bylo nesprávným. Jedinec může vyrůst jen z prostředí, majícího lásku k věci právě tak, jak toto prostředí potřebuje vynikajících jedinců k tomu, aby samo neustrnulo a tím neutrpěla vnitřní hodnota celého horolezectví. Domnívám se, že jedno podmiňuje druhé, že totiž růst horolezectví do hloubky a šířky umožňuje vzestup horolezectví vysoce výkonného a obráceně, že horolezectví vysoce výkonné podporuje růst do hloubky a šířky. Jest tedy celé naše horolezectví závislé na tom, jak dovedeme získati naši mládež pro naše zájmy a jest proto naší povinností této mládeži, která přichází a která k horolezectví má sklon, se věnovati, zasvětit ji do všech technických tajů a připravit ji k jejím cílům. Škoda každého, který má snahu, nenalezl-li by však ve svém nejbližším horolezeckém okolí pochopení.

K výchovné činnosti jest zapotřebí mnoho oddaných horolezců a mohu tvrditi, že tito lidé tu opravdu jsou. Jsou to absol-

venti státních horolezeckých kursů. Starší horolezečtí cvičitelé jim v těchto kursech dali tolik ze svých zkušeností, kolik jen bylo možno dáti. Teoretickým vyučováním v kursech, rozhovory o ideové stránce horolezectví byl vhodně doplňován praktický výcvik. Tito horolezci mají nyní ve svých působištích dosti příležitostí, aby se věnovali vděčné výchovatelské činnosti horolezecké. Tato činnost nechť jest jejich prvním vysokým cílem, poněvadž si nemůžeme přát, aby mládež šla mimo proto, poněvadž se jí nikdo neujal. Získáme-li ty, kteří mají k horolezectví chuť a naučíme-li je pojímati horolezectví vážně, splníme základní předpoklady pro náš vzestup. Ten totiž přijde pak sám od sebe. Nesmíme ovšem růst do šířky i za cenu, že bychom získávali nehodné; tím by utrpěla hloubka. Ani jedno ani druhé nesmíme zanedbávati. Vzbudíme-li v mládeži poznání, že horolezectví jest činnost, již jest možno vybudovati dílo tělesné zdatnosti, a odvahy, budeme míti vyhráno.

Pro výchovatelský úkol nesmí ovšem instruktoři zapomínati na sebe. Dobrými instruktory mohou býti jen ti, kteří se stále zdokonalují a získávají nové zkušenosti. Pravidelné výstupy na cvičných skalách jsou velmi dobrým prostředkem výchovným, nejsou však horolezeckým vyžitím; neposkytují ani zkušeností horských výstupů. Výlučné lezení na cvičných skalách jest pouze lezeckým sportem, který nemá horolezecké ceny; znamená zastavení vývoje a nakonec odpadnutí. Někteří si na takové horolezectví natolik zvykli, že ani nezatouží po horách. Mají proto snad své pohnutky, ztrácí však vlastní horolezecké cíle. My si nic takového nemůžeme přát. Chceme všichni, mladí i staří, mnoho zažiti, poznati a získané dále sdělovati. To jest naším hlavním programem, za kterým musíme neustále jíti. Ponenáhlu, ale vytrvale a nezastaviti se, cvičiti a voditi výpravy do hor v létě i v zimě a s nadšením, jak se na horolezce sluší.

Naše horolezectví musí růsti i do šířky i do hloubky, aby mohlo svými výkony vyniknouti. Teprve pak bude respektováno. Nejde o výkony v závodění a měření se s jinými, ač to na první pohled tak vypadá; jde více o to, abychom se vymanili z našeho úzkého horolezeckého obzoru a hleděli k vyšším cílům, které jsou cílem všech kulturních národů. Podmínkou k dosažení těchto cílů jest získání dokonalosti. Jest to osvojení si všech předpokladů, zkušeností, které nutno postaviti na úvahu o možnosti zdaru výstupu. Nejprísnější sebekritika jest více na místě, než přezírání nedostatků. Omyly způsobují oběti, zdar

poskytuje největší uspokojení. Hlavní jest dosažení neb aspoň přiblížení se cíli tehdy, není-li dosud prokázáno, že cíl jest skutečně dosažitelným. Každý si proto vybere cíl, který jest úměrný schopnostem. Slabší horolezci přejí dokonalejším úspěch na velkolepých a sportovně cenných výstupech, tito pak nepohrdají horolezci, kterým se daří jen na cílech menších. Neboť všichni si přijdou na své, poněvadž vykonali tolik, kolik jest jejich schopnostem úměrné. Každý si jen takto postaví dílo své horolezecké zdatnosti a odvahy. Každé poctivě provedené horolezecké dílo jest do určité míry uměleckým dílem, které jest tím hodnotnější, čím smělejší jest směr výstupu, čím jest cesta neschůdnější a provedení stylově bezvadnější. Snaha o čistotu stylu v překonání nejtěžších překážek dává horolezci největší vzrušení a překonání horolezecké cesty největší míru vnitřního uspokojení. Snaha, stvořiti takové dílo těmi, kteří nedorostli, jest jen pýchou. Snaha taková má svoji stinnou stránku. Nevede k cíli, poněvadž hledá způsob, jak cestu oklamati použitím nepřiměřených technických pomůcek a zavádí k počínání, které znehodnocuje výkon a porušuje čistotu stylu v místech, která jinými horolezci byla nebo budou překonána způsobem stylově čistým, horolezecky bezvadným. Takové snahy vedou ke zcestí: jest možno je odsouditi jako nežádoucí, nelze je však zakázati. Nemají také ničeho společného s výkony, které mají pomoci uniknouti nebezpečí.

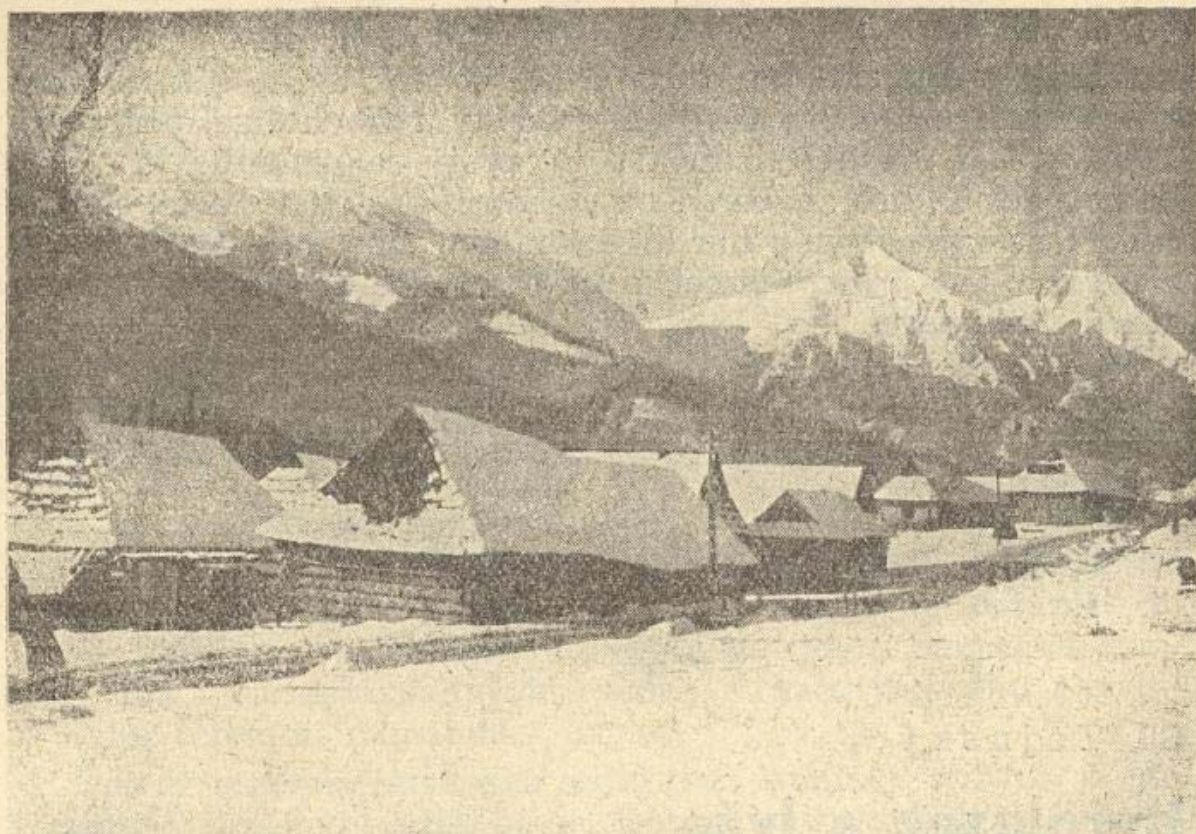
Jest naším přesvědčením, že horolezci, kteří horolezectví provozují ze své vnitřní potřeby, nevydají se k cílům, na něž nestačí. Nevědomost, neschopnost, podceňování obtíží výstupů a přeceňování vlastních schopností jsou omyly s tragickou příchutí. Míti jasno o všech předpokladech a pohnutkách jest nejlepší zárukou dosažení našich cílů.

O. Litváni:

Pre syna

S Mietkom sa stala zmena. S radostnou pýchou chodí medzi horalmi a hovorí, usmieva sa, akoby v Podhalí slychu nebolo o vojne.

Niekol'kým sa zdôveril. Potom si to už viacerí šuškali, že mu žena syna sl'úbila. A Mietek sa spochabil a už teraz sa raduje, že prvorodené dieťa bude syn, s múdrymi očami a celý bacul'atý.

Predtým si detí nevšimal, všetky boly rovnaké, všetky chudobné, všetky ucmurkané. Nekochal sa pohľadom, keď ich videl plačkať sa v jarčoku. Ale teraz oči horely. Bude mať syna. Ej, l'udia, syna!

Dni plynuly rýchlo, roboty bolo čoraz viac, vojna kládla obojok a škrtila. Vojna stiahla opasky a ešte sťahuje. Žena nemá ani najpotrebnejšie. Ani cukru. Mietek neraz stál pri okne, obzeral hory a díval sa hen, za končiare, kde bola zem, kde mohol ešte všeličo dostať pre syna.

Vykradol sa z domu, žene ani nemukol a tuho zaprel svoje svedomie. Predsa len, horský vódca a pašerák to je rozdiel ukrutný. Lano aj pohorky nechal doma. Šiel na l'ahko, ako na zboj.

Za šera bol na chodníkoch a na hranici ani kamzík skákal po kameňoch. Rýchlo, vytrvale. O polnoci sa uberal späť. Na

chrbte náklad, poriadny. Známy chatár dal priateľovi cukru i ryže pre syna. Na hranici sa pobozkali a rozišli.

Tatry poznal Mietek dobre a bol si istý, že ho nik neuvidí, a predsa. Zrazu začul za sebou výkriky, rozbehol sa, počul výstrel, utekal, na líci to hrialo, na prsty sa prilepila krv. Ale domov došiel, hoc znavený, ba strhaný. Cestou veľa myslel na ženu i na syna, trvala mu dlho, ale šiel, hoci hlava celá pálila a neraz kládol mokrú šiatocku na ranu. No, na dnešnú noc tak skoro nezabudne.

Raz však, keď budeš po čase hojdať syna na kolenách a počúvať jeho džavot, iste zabudneš na túto príhodu. Len, nech sa Tvoj syn, Mietku, nespýta raz, keď jeho ústa budú dávať vše-
tečné otázky:

— Tatko, a od čoho máte tú jazvu na líci?

Sl. Tejn ský :

Horolezec a lyže

Skála se pokrývá ledovým povlakem, sníh zasypává spárky a výstupky, uhlazuje starostlivou tvář stěn a hřebenu. Sníh vyplňuje žleby a kuloáry a přikrývá ssuťová pole. Hory mění svou tvářnost. A na tu proměnu se dívá člověk. V ruce ještě cítí drobounký, pevný chyt, který zářil na jeho letošní poslední stěně a který pohladil před tím, než jej stiskl prsty. Snad proto, že tušil, že jej přikryje v nejbližších dnech sněhové pátěří.

Zima a sníh přetvářejí štíty a doliny, aby ještě více vzdvihly jejich velebnost. Neukládejte lana, ale připravte mačky a cepíny. A lyže. Hory žijí i v zimě, žijte i vy. Neživořte. Viděl jsem mnoho horolezců v zimě v Tatrách živořit. Je pravda, byli to horolezci s lyžemi, nečinili si nároků na to, že jsou také lyžaři. Ale kde zůstaly horolezecké zásady plynoucí z lásky k horám? Horolezec na lyžích, které mu jsou nutným zlem, které mu zážitek chvil strávených v zimě ve vysokých horách nedovedou zradostniti a naplniti, si počíná stejně neodpovědně, jako nezkušený nížinný turista, vydávající se na vysokohorskou turu a stoupající na strmé sněhové pole.

Lyžař by nikomu z nás neměl býti pojmem stojícím mimo nás. Je to neoddelitelná součást horolezcovy osobnosti, chodícího do hor i v zimě. Majetnictvím lyží a holí se však této zásadě nečiní ještě zadost. Nemohl jsem pochopit úlevu mnohých, nemusících použít lyže na některou zimní turu. Sestup lyžařsky sjízdnými svahy a pěší cesta z tury dolinou je pro mne trýzní duševní a zbytečnou námahou tělesnou. A s hlubokou účastí jsem se díval na dramatický akt připínání lyží u nástupu po tuře těch, jimž následující dění sjezdu do chaty bylo vyčerpávající činností tělesnou, o duševních mukách ani nemluvě. Z čtvrt hodinového lehkého sjezdu se stávají hodinové strastiplné poutě a postoj horských bojovníků u prahu dlouho vyhlížené chaty dávají ožít strhané tváři Angtseringa, probojovavšího se mnohahodinovou sněhovou bouří na Nanga Parbatu.

Nechci tím klást požadavek, aby každý sjížděl s elegantní lehkostí sjezdařského mistra. Ale každý má stejně rozumět lyžím a jízdě na lyžích, úměrně svému počínání. Bezpečně ovládat jízdu na všech sjízdných svazích, v každém sněhu a s minimální tělesnou námahou.

Téměř všechna tatranská sedla jsou lyžařsky sjízdná. Kombinované přechody přes sedla jsou z nejkrásnějších. Znalost sněhu je podmínkou k zimním turám i bez lyží. Každý horolezec toho ví o zimním nebezpečnosti vysokých hor více, než mnohý nejlepší lyžař. Stačí mu jen věnovat trochu péče a času k umění učinit si z jízdy na lyžích záležitost radostnou, usnadňující a urychlující zimní turu. Každý horolezec, jezdící v zimě do hor by měl složit základní lyžařskou zkoušku vedoucího Svazu lyžařů RČS. A každý horolezec by v zimě do vysokých hor jezdit měl.

Neboť hory viděné jen v létě jsou poznáním krásy poloviční a horolezec patřící na velkolepost krásy zimní bez věrných kamarádů-lyží, patří na ni očima slepce.

Igor Fábry:

Stručne o zimnej technike

Je nerozriešená otázka, ktoré horolezenie je krajšie, letné či zimné. Ja sa prikláňam na stranu zimného, zvlášť, keď je

Dr Karel Kučera:

Britské ztráty 1939 - 1945

Pročítá-li člověk najednou *Alpine Journal* od roku 1939 do roku 1946, najde v něm mnoho oznámení »in memoriam«. V tomto období, kdy jsme byli odříznuti od mimoněmeckých zpráv, ztratili Britové řadu svých vynikajících lidí a pokládám za povinnost vzpomenouti jich několika řádky, zejména těch, kteří znamenají velmi mnoho v průzkumu mimoevropských velehor.

Jde zde o dvě generace lidí: průkopníky, kteří vůbec počali prozkoumávat mimoevropská horstva již v minulém století a před první světovou válkou a jejichž odchod je přirozeným během života každého z nás; dále o výkonné horolezce mladší s vynikající činností v období mezi světovými válkami, kteří svoje statečné srdce v horách stejným způsobem osvědčili v boji proti lidem a kterým osud nedopřál již návratu do hor pro pokračování v úspěšné činnosti horolezecké.

Do první skupiny patří: gen. Ch. G. Bruce, F. E. Younghusband, H. Wood, J. N. Collie.

Charles Granville Bruce (1866—1939), prožil téměř celý život v Indii jako důstojník britského koloniálního vojska, převážně na severních a severozápadních hranicích Indie. S průzkumem horských pásem počíná v roce 1892, kdy se připojuje ke Conway-ově výpravě do Karakorum, v roce 1895 byl účastníkem tragické výpravy Mummery-ho na Nanga-Parbat. Výtečné jazykové znalosti indických nářečí, získané stálým pobytém mezi indickými kmeny v Himalajích, dále sportovní výcvik, typický pro britské důstojníky v koloniální službě, daly předpoklad k jeho hlavní činnosti po první světové válce. V této zúčastnil se spojenecké akce v Dardanelách, kde byl těžce zraněn. Po válce vrátil se opět do Indie, kde počal organisovat výpravu k Mount Everestu. Překážky politického rázu znemožnily vésti mu tuto výpravu již v roce 1907 a 1910, po válce vedl výpravy k Mount Everestu v roce 1922 a 1924. Tyto výpravy byly první, které zavedly spolupráci nosičů a horolezců a při nich počínají se vychovávat nosiči z řad domorodců pro nejtěžší výkony. Tato organisace je právě zásluhou gen. Bruceho. V roce 1923 byl zvolen presidentem Britského Alpine Clubu.

O svých horských zážitcích napsal několik poutavých knih: *Twenty Years in the Himalaya, Kulu and Lahoul* (Dvacet let v Himalajích, Kulu a Lahoulu), *Assault on Mount Everest 1922* (Nápor na Mount Everest 1922), *Himalayan Wanderer* (Himalajský poutník), kromě toho řadu článků, posudků, příspěvků a pojednání do různých časopisů.

Ve svém časopise v roce 1939 mohli jsme úmrtí gen. Bruceho pouze zaznamenati bez jakýchkoliv poznámek, jakoukoliv zmínku o jeho činnosti jako britského horolezce censura nepropustila.

Francis Edward Young Husband (1863—1942). Britský důstojník a diplomat, který strávil valnou část svého života v Indii a na vojensko-diplomatických cestách v Číně, Tibetu, jako politický dopisovatel *Timesu* v Jižní Africe a který svými cestami připravil půdu pro himalajské expedice, hlavně pro výpravy k Mount-Everestu po první světové válce. Nejlepší znalec geografických i politických poměrů v Tibetu, pomáhal odstraniti diplomatické nesnáze těmito výpravám při jednání s vládami kruhy ve Lhasse. Své cesty a zkušenosti zaznamenal ve spise: »*The Heart of a Continent*« (»Srdce světadílu«).

Henry Wood (1872—1940) jako kartografický důstojník zlezl během své služby v Indii přes dvacet vrcholů přes 6.000 m, byl účastníkem Younghusbandovy výpravy k pramenům Brahmaputry. Jeho práce v Himalajích je obsažena v díle »*The Identification and Nomenclature of Himalayan Peaks*« a »*Explorations in the Eastern Karakorum*«.

John Norman Collie (1859—1942), profesor chemie na londýn. universitě, president Alpine Clubu — v r. 1920, po horských výstupech v Alpách v mládí připojuje se v roce 1893 k známému Mummery-mu, se kterým provedl první výstup na Dent du Requin, 1894 první výstup bez vůdců na Mont-Blanc přes ledovec Brenva. V roce 1895 s pozdějším gen. Bruceem a Mummerym podnikl výpravu do Himalají, kde provedli prvovýstup na Diamirai Peak, cca 19.000 stp vysoký. Na této výpravě podnikl později Mummery svůj pokus o výstup na Nanga-Parbat, ze kterého se nevrátil. V pozdějších letech organizuje výpravy do Skalistých hor v Kanadě s řadou zdařilých výstupů. Jeho horolezecká činnost je zachycena ve spisech: *Mountaineering on the Himalaya and other Mountain Ranges* (1902) a *Climbs and Exploration in the Canadian Rockies*.

Nelitostný zápas nedovolil návrat do mimoevropských hor zejména následujícím: N. R. Streatfeildovi, P. R. Oliverovi a smrtelné zranění E. H. L. Wigramovi.

Norman R. Streatfeild, důstojník sloužící řadu let na severozápadní indické hranici a v horských okresích Indie, byl nepostradatelným činitelem při horských expedicích v Indii jako spojovací orgán. Tak umožnil zejména úspěch a vůbec provedení francouzské výpravy na Gasherbrum v roce 1936 a americké výpravy do Karakorum ke »K 2« v roce 1938. Padl jako major při evakuaci Dunkirku v r. 1940.

Peter R. Oliver (1909—1945). Z mladších britských horolezců nejnámější a připraven pro nejvyšší úkoly. Služba v severních končinách Indie a zkušenosti v Himalajích byly školou pro jeho výkony, kde začal s výstupy ve skupinách Kanawar-Kailas, Dhaula - Okar v. roce 1930 a 1931, v roce 1933 provedl výstup s Campbellem na Dunagiri, 23.184 stop, ve skupině Garhwal-u a druhý výstup na Trisul, 23.360 stop. V roce 1932 a 1935 prodělával výcvik ve švýcarských a francouzských Alpách, účastní se v letech 1936 a 1938 výprav k Mount-Everestu. V druhé světové válce bojuje proti Japoncům a padl jako podplukovník a velitel praporu při dobývání Burmy těsně před koncem války. Mladý horolezec v nejlepší formě pro nejvyšší úkoly v Himalajích opustil tak předčasně kruh britských kamarádů.

Edmund H. L. Wigram (1911—1945), účastník průzkumné výpravy k Mount-Everestu 1935 a 1936, podlehl těžkým zraněním, utrpeným při pádu při lezeckých cvičeních ve Skotsku.

Čest jejich památce!

Horolezecká kronika

● Z Tatier.

Vel. bránička — Chmúrna veža hřebenem od JV na SZ do Sedla pod Prostředným, 1. zimní výstup, A. Jiskra, J. Kelbich, F. Michek, J. Němeček, A. Veverka.

Prostředný hrot od JV ze Sedla před Prostředným, 1. zimní výstup, A. Veverka. 27. března 1947.

Horarium: Odchod z Bílikovy chaty 7 h.; ústí žlebu, spadajícího z Vel'. bráničky do Vel'. Stud. doliny 8,20 h.; Vel'. bránička 9,35 h. — 10,20 h.; Chmúrna veža 12,45 h.; Sedlo před Prostředným 13,15 h.; Prostředný hrot 13,50 h. — 14,05 h.; ústí žlebu, spadajícího z Vel'. bráničky 16,45 h.; Bílikova chata 17,30 h.

Ve žlebu měkký sníh s ledovou korou, umožňující výstup bez želez. V polovině žlebu 4 m vysoký ledový práh zdolán bez větších těžkostí. Ve Vel'. bráničce a na JV hřebenu Chmúrné věže silný vítr, který byl příčinou pomalého postupu přímo hřebenem. V Sedle před Prostředným zůstávají čtyři lezci a A. Veverka sám pokračuje ve výstupu na Prostředný hrot a traversuje směrem SZ několik žeber JV hřebene. Postup ve strmém, měkkém sněhu a na mokřích skalních plotnách velmi exponovaný.

Po návratu A. Veverky cestou výstupu k druhům, čekajícím v Sedle před Prostředným, pokračováno společně v sestupu tak, že se obešla Chmúrna veža na straně Vel'. Stud. doliny postranním žlebem, který vyúsťuje s prav. strany (orogr.) do žlebu, vedoucího na Vel'. bráničku. Po dosažení hlavního žlebu bylo nutno hodiny čekat až slunce zajde za hřeben a sníh ve žlebu trochu ztvrdne, neboť hrozilo nebezpečí lavin. Celá tura podniknuta bez želez ve velmi měkkém, lavinovitém sněhu.

Výstup vykonán v rámci stát. zimního horolezeckého kursu pro výcvik instruktorů.

★

Výstup na Satan Červeným žlebem. Dne 14. září 1947 podnikl brněnský Zdeněk Zábaj v Tatrách jeden méně známý výstup, o němž píše:

»S přáteli Žahourem a Šebíkem smluvil jsem se, že se podíváme na Satana Červeným žlebem a to přímo dnem žlebu. Ještě vše spalo na Popradském plese, když jsme ještě za šera opouštěli chatu, neboť, jak uvádí průvodce Kroutil-Gellner pod čís. 136 B-var., trval prvovýstup 13 hodin a cestou se překoná 14 převislých schodů. Připravovali jsme se tedy na dlouhou turu. Celý výstup ve trojce trval však jenom 1 hod. 45 min. a je-li tam 14 převisů, nevím. Nepočítali jsme je. Je jich však hodně, jeden pěknější než druhý, způsobené většinou obrovskými vklíněnými balvany. Překonávání převisů se nám velmi líbilo a pokud jde o obtížnost, je zde hodně míst, jež lze klidně srovnávat s nejtěžším místem kuloáru severní stěny Štrbského štítu a obtížnost žlebu bych vcelku označil číslem III. Na mírnějších místech žlebu mezi jednotlivými převisy je hodně ssuti, která byla místy výhodně pokryta čerstvým srp-

čakana je osvedčená slučka upevnená na kovovom posuvnom krúžku, ktorý voľne behá na porisku čakana. Tak je zabránené tomu, aby sme čakana stratili, keď nám tento vyklízne z ruky na zľadovatelom teréne.

Pri chôdzi ostáva telo vzpriamené, nenachylujeme sa k svahu! Proti tomuto základnému pravidlu nehrešia len začiatovníci, ale veľmi často aj starší horolezci. Je neklamnou známkou úzkosti a neistoty, keď horolezec prsami, bokom alebo dokonca i určitou zadnou časťou tela hľadá dotyk s vrchom. Preto v snehu i firne stúpajme vždy vzpriamení, voľne a učme sa balancovať.

V ľahkom a bezpečnom teréne naša stopa nech stúpa v rovnomernom a pravidelnom stúpaní. Ak sa v ceste vyskytnú prekážky či nebezpečie (hlboký sneh, lavíny, nebezpečie vyklíznutia na zľadovatelom svahu), vtedy o ďalšom postupe rozhodnú sily a bezpečnosť. Pri namáhavom robení stupajú ušetríme sily, keď v prudkom svahu miesto v serpentínach vystupujeme priamo v spádnicu, čo veľmi usnadňuje aj istenie. Robiť pekné a hospodárne stupaje je určité umenie. Nesmieme zabúdať, že dobre volená a dobre robená stopa veľmi šetrí sily celého družstva. Ten prvý, čo robí stopu, nikdy nesmie zabúdať na kamarátov, ktorí idú za ním. Stopa, aby neunavila musí byť rovnomerná, v rovnom kludnom tempe robená, kroky jednako dlhé, žiadne taktanie. V prostredne tvrdom snehu robíme pri výstupe stupaje či schody kopavým pohybom nohy. V mäkkom snehu kládime nohu smerom s hora nadol (nie kopaním). Vyžaduje to určitú disciplínu a prísnu vlastnú kontrolu, obzvlášť pri väčších kolónách. Pri zostupe v mäkkom snehu našlapujeme celou váhou tela na päty. Aby sme stupaj za sebou celkom nezničili, dvíhame pri začatí kroku nohu smerom nahor a až potom robíme krok. Pri veľmi tvrdom snehu na veľmi strmých miestach zostupujeme čelom k svahu, po špičkách alebo bokom.

Ak je firn tak stvrdnutý, že sa nedajú nohou robiť stupaje, musíme ich sekať čakanom, jak pri výstupe tak pri zostupe. V tvrdom snehu však s úspechom používame mačky, takže v nie príliš strmých svahoch sekajú stupajú, ktoré je veľmi namáhavé, vôbec odpadá. Po nadobudnutí určitého cviku sekáme stupaje rytmickým pohybom striedavo. Jedným presne vedeným úderom motyčkou čakana vysekáme dostačujúcu stupaj, ktorú potom môžeme rozšíriť nohou.

Jediné úspešné istenie na firnových svahoch pozostáva v zapichnutí čakana až po hlavicu kolmo do svahu. Pri riedkom a sypkom firne tlačíme celou váhou tela čakana do snehu, čím sa na minimum snižuje nebezpečie vyklíznutia. Pritom druhou rukou posúvame lano okolo hlavice čakana podľa toho, ako rýchlo lezie lezec pred nami, resp. za nami a to tak, aby sa lano neklázalo po snehu. V zime platí ešte dôraznejšie než v lete pravidlo, že z trojky sa pohybuje vždy len jeden, kým druhí dvaja istia. Toto zvlášť platí pri nebezpečí vyklíznutia. Ak pre malé trenie okolo hlavice čakana cítime, že istenie nie je 100%óné, jednoduchou slučkou si lano okrútime okolo poriska čakana. Ak je sneh tuhý, pevný, necháme čakana zapichnutý a lano bežiacie oboma rukami povolujeme okolo hlavice čakana.

Na zľadovatelých skalných hrebeňoch istíme ako v lete cez skalné zárezy, balvany alebo vežičky. Ak je hrebeň zasnežený môžeme istiť cez zapichnutý čakana. Na hladkých a ostrých ľadových hranách, cez ktoré beží lano, vyrežeme alebo vysekáme oblé zárezy, aby sa lano nepreseklo. Môžeme podložiť tiež silnejšiu vrstvu papiera alebo kusu odevu. Najlepšiu istotu však poskytujú dobré stupaje a dobré schody v strmom výstupe a sostupe, kde pri pevnom postoji môžeme istiť voľne z rúk cez plec.

Pri zimnom horolezení musíme sa vyhýbať lavínovým poliam, nakoľko ochrana proti lavíne neexistuje. Keď už musíme prechádzať nebezpečné lavínové pole, robíme tak rýchlo, no iste a nie zbrkle a snažíme sa, aby aspoň jeden lezec z družstva mal bezpečné postavenia mimo lavínového pol'a a bol dobre zaistený cez čakana alebo cez ľadovcovú skobu. Jeden z lezcov má tenkú lavínovú šnúрку (asi 20 m) červenej alebo zelenej farby nadržútenú v kľbko a pripevnenú k opasku. Keď vidíme, že lavína nás zasiahne, uvoľníme kľbko a máme nádej, že zďaleka viditeľná šnúřka ostane na povrchu lavíny, kým druhý koniec máme pevne priviazaný k opasku, podľa čoho nás záchranci môžu ľahšie nájsť.

Vedomie zodpovednosti, kamarátsky duch, ostrý postreh a správny odhad strmosti a tým nebezpečia lavín, znalosť povahy snehu, ďalej kvalitný materiál a správne zaobchádzanie s ním, ako aj znalosť jednoduchej techniky sú najlepšou zábezpekou pri zimných horolezeckých výstupoch.

Skalnaté pleso či Lomnické pleso?

Pod týmto názvom vyšiel v 5. čísle, ročníku I. (IX.) »Horo-
lezca« preklad článku Witolda Paryského z »Taternika«, v kto-
rom autor mýlne vysvetľuje vznik názvu Skalnatého plesa a
zavrhuje ho ako germanizmus, navrhujúc pre toto pleso meno
Lomnické pleso, ako to schválila roku 1947 i poľská komisia
pre tatranské názvoslovie.

V skutočnosti pôvodné meno tohto plesa bolo: Kamzičie
pleso, *Stagnum rupicaprarum*.*) Tak je označené na »prospekte«
Vysokých Tatier Juraja Buchholza ml. z roku 1717. V nem-
čine znelo to: Steinbocksee. Z tohoto mena spišskí Nemci,
zmenou dvoch písmien, urobili časom názov: Steinbachsee a do-
slovným prekladom tejto skomoleniny vznikol slovenský názov
Skalnaté pleso a poľský Kamienny Staw.

Najsprávnejšie by bolo vrátiť plesu jeho pôvodné pekné
meno: Kamzičie pleso a potok, z neho vytekajúci (te-
rajšie Skalnatý potok) pomenovať Kamzičím potokem. Takto by
spomenuté dva objekty zachovávaly meno tohto krásneho a pre
Tatry typického zvieratá. Jeho meno sa totiž v tatranskej nomen-
klature teraz nevyskytuje (mimo skoro neznámej Kamzičej štrbi-
ny medzi Nižnými Rysmi a Českou vežou), hoci v nej zastúpený je
celý rad mien iných zvierat (z ktorých niektoré v Tatrách ani ne-
žijú), ako Baranie rohy, Bujačí vrch, Capie pleso, Dromedárov
chrbát, Havran, Jahňačí štít, Jastrabia veža, Kačia dolina, Ko-
bylie pleso, Kohútik, Kozí štít (podľa divej kozy, v Tatrách už
dávno vyhynutej), Lastovičia veža, Orla percé, Ovčie sedlo, Pa-
vúčia dolina, Rybie pleso, Rysy, Sokolia veža, Supia veža, Sviš-
ťovka, Volov chrbát, Žabí kôň atď.

Ing. Ivan Houdek.

---

*) Vid' môj článok: Počiatky a vývoj tatranského názvoslovnia, *Historia Slovaca*, roč. 1940/41.

Obraz na predchádzajúcej stránke: Lanovka na Lomnický štít v zimě.

novým sněhem. Stěny žlebu, které se místy zužují v úplný komín, jsou dosti lámavé. Lezli jsme je v kovácích. Upozorňuji na tuto, nyní méně obvyklou cestu na Satana s tím, že je to velmi pěkná cesta.«

Rádi zaznamenáváme takovéto poznatky, učiněné ve srovnání s původním popisem v Průvodci Kroutil-Gellnerově. Je nyní též na ostatních lezcích a na nás všech, abychom aspoň podle průvodce vyhledávali tyto méně obvyklé cesty v Tatrách vůbec. To je účel onoho průvodce, aby nás na tyto cesty uvedl a umožnil nové poznatky. Podobnými srovnáními nynějších lezců se starými popisy zvýšíme úroveň tohoto díla.

★

Zimné výstupy v Tatrách: 7. XII. 1947 — Ladový štít V stenou (Puškáš-Andráši, výstup i sostup 5,30 hod.). — 21. XII. 1947 výstup Karčmarovým žlabom (v Gerlachu) a sostup do Gerlachovského kotla J stenou (Puškáš - Andráši - por. Klus, KAČ Praha, za stále padajícího sněhu a silného vetra, výstup i sostup 8 hod.).

● Z Tatarnika.

Dostali sme posledné dvojčíslo (4-5) »Taternika« o 52 stránkach s dvomi fotografickými prílohami. Z obsahu upozorňujem na článok Stan. Siedleckého »Traverzovanie Mont Blancu«, Dorawski píše o programe K. W. Łapinski v peknom článku srovnáva alpinizmus francúzsky a poľský, Mierzejewski má technické pojednanie o skobách, vedúci poľskej záchranej služby T. Pawłowski podáva zprávu o nešťastiach za leto a jeseň 1947.

★

Každého však nepochybne zaujme obširna 6stránková zpráva o tohoročnej tréningovej výprave K. W. P. T. T. vo francúzskych Alpách. Náklad na túto výpravu (9 ľudí 46 dní) bol 850.000 poľských zlotých — našich 127.500,— Kčs — z čoho

500.000	zlotých	dalo	Prezídium rady ministrov (!),
100.000	»	dal	Št. úrad telesnej výchovy,
200.000	»	dalo	Ministerstvo zahraničných vecí (!),
50.000	»	dali	účastníci výpravy,

z toho za 346.756 zlotých kúpili 400.000 fr. frs.

O horolezeckých úspechoch tejto výpravy som už písal v predošlom čísle »Horolezca«, spomeniem ešte prvovýstup na Brèche de Chat (3400 m) od severu. Aký veľký krok dopredu takáto výprava znamená, je iste kaž-

dému zrejmé, ale je snáď tiež každému zrejmé, že keby Poliaci nenašli tol'ko pochopenia a takú vydatnú finančnú pomoc u najvyšších pol'ských kruhov, iste by živorili tak ako my. Či by naši horolezci nevedeli stále dobre propagovať a reprezentovať našu republiku tak ako ostatní naši športovci?

Pravda, na každom športe sa zarobí, viacej či menej, keď nezarobí jednotlivec, zarobí iste klub, kdežto horolezectvo je absolútne pasívne, nerentabilné. Ale aké meno majú v celom svete a ako reprezentovali svoje národy anglickí, nemeckí, švajciarski a aj pol'skí dobyvatelia Álp, Himalají, Pamiru atď. Každý vie, kto to bol Whymper či de Saussure, každý vie kto boli Angličania Odell, Tillman, Nemci Wellzenbach, Wieland, Bauer, bratia Schmidtovi, Švajciari Roch a Graven, Poliaci Bujak, Stanislawski.

Zmôžeme sa my niekedy na samostatnú výpravu do Álp, aspoň v takom merítku ako Poliaci? Skoro by som povedal, že nie — lebo jednotlivci na to nemajú a — kto im na to dá 130.000,— Kčs. Dr Roubal.

● Severná stena Eigeru.

V minulom čísle »Horolezca« sme podali zprávu o II. výstupe touto stenou (francúzska dvojica Lachenal - Terray). O niekoľko dní neskôr 4. VIII. 1947 pustili sa do tejto 1800 m steny Švajciari bratia Ján a Karol Schlunegger a Gottfried Yermann a k večeru 5. VIII. 1947 dosiahli štítu.

Švajciarom veľmi pomohly skoby, ktoré Lachenal - Terray nechávali za sebou. Boly to skoby z ľahkého kovu a ich množstvo dovolilo neztrácať čas ich vybíjaním. Na povestnom Hinterstoisserovom traverze im veľmi pomôhlo lano, ktoré tam zanechali tiež Lachenal - Terray.

Rýchlosť doby dostáva sa i na severnú stenu Eigeru: rakúsko-nemecká štvorka z r. 1938 potrebovala 4 dni, francúzska dvojka 3 dni, švajciarska trojka 2 dni.

Dočkáme sa majstrov, ktorí by vybehli hore stenou za 1 deň? Typujeme na Francúzov, to sú rýchlostní špecialisti. Kto skôr?

● Švajciarska himalájska výprava

sa už vrátila domov. Uskutočnila 6 prvovýstupov: Satopanth (7075 m), Kedarnath (6940 m), Nanda Ghunti (6309 m) (o týchto troch sme písali v minulom čísle), ďalej Biely dóm (Weisser Dom 6832 m), Kalindi Parbat (6102 m) a Balbala (6416 m). Švajciari priniesli so sebou veľký kartografický materiál, náčrty ľadovcov, horských masívov a štúdie geologické. Natočili dokumentárny film a priniesli do 5.000 fotografií. O prie-

behu výpravy uvěřovala švajciarska tlač obširne reportáže s fotografiami.

Druhá výprava, Gyr - Karppler, nezaznamenala doteraz zvláštne úspechy.

Zprávy redakční

Prosíme tých našich čitateľov, ktorí majú pekné snímky zo zimného horolezectva alebo zimné snímky z Tatier, aby nám ich čím skôr poslali. Chceme mať Horolezca ilustrovaného — k tomu ale potrebujeme vaše fotografie.

Formát môže byť akýkoľvek, papier musí však byť lesklý, snímka ostrá a kontrastná. Prosíme, aby snímky boli popísané (najlepšie mäkkou tužkou zľahka na zadnej strane).

Pre letné čísla Horolezca môžete už pripravovať snímky letné. Už vopred vám ďakujeme!

Končíme prvú novú ročník nášeho »Horolezce«. Snažili sme sa využiť povolení k tisku, ktoré došlo pomerne neskoro v roku 1947, tak, aby sme celý ročník vytiskli ešte v tomto roku a to i za cenu, že vydávanie časopisu bolo v nepravidelných lhútách a i na úkor obsahu. Pro rok 1948 nebudeme již v takej časovej tísni, poněvadž rozvrhneme si tisk celého ročníku do pravidelných dvoměsíčních období tak, aby jednotlivá čísla vycházela vždy k 10. dni každého sudého měsíce, tedy k 10. únoru, 10. dubnu, 10. červnu, 10. srpnu, 10. říjnu a 10. prosinci. Pro tato čísla bude pravidelná redakční uzávěrka vždy 15. den v měsíci před vydáním, tedy 15. ledna, 15. března, 15. května, 15. července, 15. září a 15. listopadu, insertní uzávěrka a uzávěrka pro drobné zprávy bude vždy k 1. dni měsíce, kdy má číslo vyjítí.

V prvém čísle tohoto ročníku uvedli jsme programovým článkem, co od časopisu vyžadujeme. Zda jsme tento program splnili a zda jste s ním souhlasili, to jsme se nedozvěděli, ač nám velmi záleží na mínění, stanovisku a spokojenosti našich čtenářů. Poněvadž časopis »Horolezec« má býti časopisem nás všech a chceme za tím účelem poznati vaše názory — budeme velmi rádi, budou-li odlišné a dají nám podnět k nápravě v mezích hospodářských možností, které máme, příkládáme k tomtu číslu

dotazník s řadou otázek. Tento dotazník bedlivě pročtete a upřímně podle svého názoru vyplňte a zašlete na adresu redakce tohoto listu. Doufáme, že tímto způsobem získáme celkový přehled o svém časopise.

O výsledku této dotazníkové akce napíšeme v příštím ročníku.

Vyrovnali jste již předplatné za »Horolezce«? Je to Kčs 45,— a těm odběratelům, kteří dosud tuto částku nezaplatili, vkládáme do časopisu složenku Poštovní spořitelny v Praze, kde má časopis otevřen svůj účet číslo 48.284. Poukažte předplatné na tento účet, umožníte tím pravidelné vycházení i v roce 1948.

Zprávy svazu a členských spolků

● **Horolezecký odbor Vysokoškolského sportu Praha** konal dne 12. listopadu 1947 v Marathonu v Praze II, Černá ul. 9. svou III. řádnou valnou hromadu. Zprávu o bohaté činnosti odboru za minulé období podala dosavadní předsedkyně prof. Zdena Trykarová. Odbor podnikal cvičení na skalách v Šárce, v Černolicích a na vápencích u Srbska každou sobotu, neděli i o svátečních dnech bez přerušení po celý květen a červen. Ve dnech 9.—23. srpna byl pořádán horolezecký kurs ve Vysokých Tatrách za účasti 28 osob — většinou nováčků — pod vedením prof. Trykarové a instruktorů Gizy Krenové a Karla Glückseliga. Po zahájení zimního semestru pokračováno v činnosti v Šárce a v Černolicích. Dne 26. října zlezena Křížová stěna na Kačáku berounskou cestou (druhý výstup). — Pro zimní období se odbor hodlá věnovat cvičení v jeskyních Středočeského krasu a zimním výstupům v Šárce, aby členové byli udržováni v kondici pro zamýšlený lyžařsko-horolezecký zájezd do Krkonoš o vánocích, a zimní horolezecký zájezd do Vysokých Tater o velikonocích. Zájezd na Tatry je plánován i na léto 1948. — Kromě toho hodlá odbor zavést zimní theoretické debatní večery, aby připravil nováčky k jarní činnosti na skále. Odbor se schází pravidelně každou středu o 19. hod. v Marathonu v Praze II, Černá ul. 9. — Valná hromada zvolila kandidátku odstupujícího výboru ve složení: předseda: prof. Zdena Trykarová; místopředseda: Arnošt Staněk; jednatel: Josef Daneš, Jaromír Lisý, Miroslav Lev; náčelník: Arnošt Černík; místonáčelník: Svatopluk Ždímal; pokladník: Věra Weissová; správce inventáře: Arnošt Černík; zapisovatel: Vladimír Suchý; zájezdový referent: Jiří Ksandr. Dš.

Horská literatura

HOROLEZECKÉ ČÍSLO »KRÁS SLOVENSKA«.

V decembri 1947 vyšlo dvojčíslo (3-4) »**Krás Slovenska**«, ktoré je venované Vysokým Tatrám, horolezectvu a JAMESu. »**Krásy Slovenska**« už dávno nemaly také krásne číslo (z horolezeckého hľadiska) ako je toto. Je ilustrované peknými fotografiami, ktorými prispeli pp. Müller, Michalec, Halaša, Košťál a i. Z obsahu zasluži zmienku úvodný článok Joža Šimku »**Na rozhraní**«, ktorý s článkom prof. Kováčika »**25 horolezeckých týždňov**« podávajú stručnú biografiu JAMESu. Ďalej prispel Roníček dvoma peknými článkami »**Na Vysokú severnou stenou**« a »**Cez L'adovú dolinku na Snehový štít**«, prof. Brandobur, horolezec-filozof, má článok »**Individualizmus a horolezectvo**«. Jediný náš tatranský historikograf Ivan Houdek prispel historickou štúdiou »**Prostredný hrot v Tatrách**«. Jožo Kajan v článku »**Jamesácky tábor v Kačej doline**« spomína na prvý jamesácky stanový tábor z leta 1947. Ďalej je tam popísaných 5 nových výstupov z roku 1947 a to: Dračí štít JZ stenou — prostriedkom medzi JV vrcholom a vežičkou; Volova veža JZ stenou (varianta v Stanislavského ceste) — priamo komínom až na JZ rebro; Volova veža JZ rebrom; L'adový štít V stenou — diagonálou; a V stena Ganku (z Kačej doliny). Ďalej obsírna zpráva z XXV. horolezeckého týždňa JAMESu a na koniec Janzov článok »**Mŕtvym na pamiatku**«. Ako sme už na začiatku povedali, toto číslo »**Krás Slovenska**« je z nášho hľadiska veľmi hodnotné a preto ho vrele doporučujeme. dr. r. r.

Zájemce o táboření a bivakování v zimě upozorňujeme na články »**Zimní táboření**« vycházející v časopise *Junák* od 18. prosince 1947 (č. 16) z pera našeho člena Františka Kutty.

Dr K. K.:

BRITSKÁ A AMERICKÁ HOROLEZECKÁ LITERATURA.

(Dokončení.)

Pokračuji ve výpočtu významnějších spisů, vyšlých za války a těsně po válce, se stručnými posudky. Pokud nebyla kniha k dispozici prostřednictvím pražských knihkupců, jde o stručnou kritiku, převzatou z *Alpine Journal*.

Frank S. Smythe: »**My Alpine Album**«; »**Snow on the Hills**«; »**A Camera in the Hills**«; »**Peaks and Valleys**«; »**The Mountain Scene**«.

Pět knih horských fotografií, převážně z Alp, jsou dalšími díly nejplodnějšího britského spisovatele o horách, horolezcích a nyní i fotografiích. Spisy jsou tím význačné, že jde z valné části o fotografie, které autor provedl při vlastních horských výstupech.

Bip. Pares: »**Himalayan Honeymoon**« (Himalajské líbánky), vydáno u Hodder & Stoughton, London, 1940, stran 301, s řadou fotografií a kreseb jakož i nákresů map.

Robert H. Bates: »**Five Miles High**« (»Pět mil výšky«). Vydáno u Robert Hale Ltd., London 1940, stránek 319, s řadou fotografií a map, obsahuje průběh prvé americké výpravy do Karakorum a pokus o výstup na druhou nejvyšší horu světa »K 2« v roce 1938.

V. A. Firsoff: **The Tatra Mountains**. Vydáno u Lindsay Drummond, London 1942, 128 stran, 60 fotografií. Snad první anglická kniha o Tatrách, s mnohými fotografiemi. Nás při její prohlídce zarazí, že převažuje část polská, to jak popisy horolezecké tak i ostatní. Což autor se nedostal ze Zakopaného na delší dobu na slovenskou stranu Tater?

L. S. Amery: **Days of Fresh Air** (»Dny čerstvého vzduchu«). 320 stran, vydáno u Jarrold Ltd., London 1939. Význačný britský politik a předseda Britského alpského klubu v této knize podává vzpomínky od mládí do roku 1914. Autor, narozený v Indii, prožil svá studia střídavě v Anglii a v jiných částech imperia způsobem typickým pro veřejné britské činitele. Názvy kapitol naznačují, že L. S. Amery procestoval Alpy, Balkán, Dolomity, Černou Horu, Krétu, zúčastnil se burské války a cestoval mimoslužebně v Jižní Africe, Kanadě, Australii, Tasmanii a Novém Zélandu. Mimo horolezecké a cestovatelské vzpomínky jsou to též osoby ve veřejném britském životě, které v těchto memoirech vystupují. — Druhá kniha téhož autora, vydaná později, je

L. S. Amery: **In the Rain and the Sun** (V dešti a ve slunci). Stran 251, vydáno u Hutchinson & Co., London 1946. Jsou to paměti britského ministra pro kolonie, jak horolezecké, tak i politické, převážně popisující období mezi oběma světovými válkami. Horolezecké části dotýkají se Západních i Východních Alp, hor Jižní Afriky, Kanady a Nového Zélandu, politické obsahují činnost autorovu na mírové konferenci ve Versailích 1919 a diplomatickou činnost v celém britském imperiu. V souvislosti se sídlem Hitlerovým v Berchtesgadenu popisuje mimo jiné svůj výstup východní stěnou Watzmannu. Paměti končí popisem návštěvy u vítězných indických oddílů v Apenninách. Obě knihy se navzájem doplňují.

Eric Shipton: **Upon that Mountain** (»O té hoře«). Vydáno u Hodder and Stoughton Ltd., London, 1943, 222 stránek, 31 fotografií,

4 mapy. Stručný nápis, avšak obsahuje vyličení příprav himalajského lezce, účastníka pěti výprav do oněch hor, z toho účastníka výprav k Mount-Everestu 1933, 1935, 1936 a 1938, které jsou v tomto spise popsány, ovšem heslovitě, poněvadž činnost autora v Himalajích nelze zachytiti tak stručně pouze v knížce uvedeného rozsahu.

The American Alpine Club's Handbook of American Mountaineering. Sestavil Kenneth A. Henderson. Vydáno u Houghton Mifflin Comp., Boston, USA, 1942, 239 stránek. Nemáme tuto knihu po ruce, podle kritiky v *Alpine Journalu*, jde o velmi dobrou příručku, pojednávající také o charakteristických lezeckých potřebách v západní polokouli. Mezi jinými je tam též obšírné pojednání o sedláni soumarů pro dopravu nákladů, běžný to způsob dopravy při výpravách ve Skalistých horách. Dostaneme-li tuto příručku do ruky, podáme o ní zprávu podrobnější.

T. Graham Brown: **Brenva.** Vydáno u J. M. Dent & Sons, Ltd., London 1944, stran XIV a 225, 72 vyobrazení, dvě mapy. Rozsáhlá monografie o oblasti Mont-Blancu obsahuje přehled průzkumu této oblasti, jednak historický, jednak zeměpisný a horolezecký s vlastními zkušenostmi autorovými. Popsány jsou zejména cesty: Sentinelle Rouge, Route Major a Via della Pera.

George D. Abraham: **Modern Mountaineering.** Vydáno u Methuen & Co., Ltd., London 1945. Druhé vydání, 207 stran, ilustrováno. Nemáme dosud v ruce tuto příručku a podáme o ní svůj posudek, jakmile nás dojde.

Horolezecké zkušenosti z války jsou předmětem dvou článků F. S. Smythe-ho v r. 1946 v *Alpine Journalu*. Britská armáda vydala pro svou potřebu jako rukověť pro horskou vojenskou službu řadu příruček (**Mountain Warfare**), kde jsou sestaveny zkušenosti jednak německé z Alp, jednak britské z Himalají. Bude-li někdy československá výprava do mimoevropských hor, která bude míti ráz větší expedice, bylo by účelné tyto knížky pročísti.

H. W. Tilman: **When Men and Mountains meet.** Vydáno v Cambridge University Press, 1946, stran 232, 54 fotografií a 6 map. Opět člen britských himalajských výprav, účastník výprav k Everestu a na Nanda Devi, popisuje nejen své zkušenosti horolezecké, ale i horský vojenský výcvik, účast u vojsk maršála Tita a akce na Balkáně, zejména v Albanii a potom v severní Itálii, kde jeho válečná činnost končí v Bellunu.

National Geographic Magazine, Washington, číslo 4 z října 1947 přináší obšírnou zprávu o průzkumu Antarktidy z péra admirála Richarda E. Byrda. Denní tisk psal o této výpravě s tím, že jde

o svého druhu vojenskou expedici, šlo však o polární průzkum ve velkém měřítku a tu pro zvládnutí celého aparátu (loďstva, letectva, motorových saní a pod.) nelze použít jiné organizace než vojenské. Řada fotografií provází tuto zprávu a horolezci vidí na nich mnohé kopce, které jistě čekají na své muže, na které se však asi nedostaneme. Dostane-li se kdy do ruky popis výstroje a výzbroje jednotlivců, podrobnější než možno zjistiti z fotografií, jistě by se z toho mohlo těžiti pro naši výzbroj horolezeckou.

Arthur Gardner: Western Highlands. Vydal B. T. Batsford, London, 1947. 112 stran a 300 fotografií. — Zajímavá kniha jednoho z nejznámějších anglických fotografů, přinášející zeň jeho mnoholetého putování po horách, jezerech a ostrovech západní Anglie. Nechce být i průvodcem, ale je neocenitelná jako doplněk odborných průvodců.

Clarence King: Mountaineering in the Sierra Nevada. Vydal A. Ch. Black, London, 1947. Stran 320, 7 ilustrací. Kniha obsahuje předmluvu F. P. Farquhara, bibliografii a 14 kapitol autorových, psaných v letech 1864—1873. King byl známým americkým geologem a horolezcem.

J. T. Hazard: Pacific Crest Trails. Vydala Superior Publ. Co., 1946. Stran 318, 16 celostranových fotografií. Poutavé vyprávění o 10.000 mílích hor od Aljašky ke Cape Hornu, v němž autor uložil nejen své zkušenosti horolezce, ale i mnoho pozorování života v horách.

Mr. Br. Donkin a Mr. Huntington z britského Alpine Clubu upozornili na knihy, pojednávající o lezeckých cvičeních v Británii a o technických příručkách o vlastním lezení ve skále a v ledu. Některé tyto knihy jsou již mezi našimi členy a doufám, že o nich uveřejním zvláštní článek.

Zatím považuji tímto článkem za uzavřený přehled nejdůležitějších spisů — nečiním naprosto však nárok na úplnost a dokonalost — a pro příště vynasnažím se oznámiti každou vyšlou knihu o horách, pokud získám příslušné informace.

HOROLEZEC, věstník Svazu československých horolezců, vychází šestkrát do roka. • Vydavatel: Svaz československých horolezců v Praze. • Redakce a administrace: Praha II, Václavské nám. č. 64. • Odpovědný zástupce listu: JUDr Karel Kučera, advokát, Praha II, Václavské nám. č. 64. Účet Poštovní spořitelny v Praze č. 48.284. • Tiskne Ant. Lapáček, Praha-Karlín, Poděbradova 2. • Expedice: Praha II, Václavské nám. 64. • Novinová sazba povolena ředitel. pošt v Praze pod č. j. IA-Gre-2372-OB/1947. Dohlédací pošt. úřad P r a h a 25.

Obsah:

	Strana
Přátelé horolezci (J. P. Z. Pilnáček)	1
Návrat (A. Veverka)	2
Vzpomínáme	3
Za Rudolfem Pilátem, Josefem Janebou a Alexandrem Fleischerem (Lad. Škvor)	4
In memoriam prof. Jana Bocana (Dr V. Krňanský)	12
Profil muže (Roman Eberhard)	12
Severozápadní hrana Malého Kežmarského (Zdeněk Zábaj)	15
Časopis — program a závazek (Dr Karel Kučera)	21
Největší záhada Pamiru (Dabrowski-Orenburg, přel. Ant. Veverka)	23
Trochu povídání o horolezci (R-il)	28
Horská literatura (Dr Karel Kučera)	32, 77, 103, 125
Na cestu . . . (Jožo Šimko)	33
Za Vlastou Štáflovou (Dagmar Jedličková)	34
Priateľ'stvo nehynúce . . . (Zoša B.-H.)	35
L'union internationale des associations alpines — jej 7. valné shro- maždenie (Dr R. R.)	36
S kamerou na Kriváň (Miško)	38
List otwarty (St. Siedlecki)	39
Bratrství bez hranic (Ant. Veverka)	40
Severní stěnou Ganku (Vladimír Procházka)	41
Južnou stenou Kežmarského (Dr R. R.)	46
Anglo-americká literatura o horách z let 1939-45 (Vlad. Žikeš)	53
Nový Tatranský horolezecký průvodce (Dr Karel Kučera)	54
Francouzská škola (Jaromír Šádek)	57
Mezinárodní sjezd výkonných horolezců v Chamonix 1947 (Ant. Veverka)	65
Posezonní úvaha (Karel Šulc)	69

	Strana
Britská horská literatura (Dr Karel Kučera)	78, 125
Na Dušičky (r. r.)	81
Postrehy po sezóne (Jozef Brandobur)	82
Poznámky z Pyrenejí (Jelena Rennerová)	84
J.-Z. pilierom na Volovu Vežu (Arno Puškáš)	88
K inštruktorskému kurzu (Miško)	91
Tatranské chaty bez chatárov-horolezcov (Miško)	92
Furggengrat — juhovýchodný hrebeň Matterhornu (Roníček)	94
NB v radoch horolezcov (J. Melicherčík)	97
Skalnaté pleso či Lomnické pleso?	102, 116
Tiež horolezci (Dr Roubal)	104
Naše horolezecké ciele (Miroslav Jedlička)	105
Pre syna (O. Litváni)	108
Horolezec a lyže (Sl. Tejnský)	110
Stručne o zimnej technike (Igor Fábry)	111
Horolezecká kronika	49, 74, 98, 119
Zprávy svazové, ze členských spolků	29, 48, 73, 103, 124
Zprávy redakční	48, 80, 123

Äppelkaka

ŠVÉDSKÝ JABLKOVÝ KOLÁČ

16 dkg mouky, 11 dkg tuku, 5 dkg cukru, 2 žloutky, 5 dkg mletých ořísků, citronová kůra, $\frac{1}{2}$ prášku do pečiva KVETA a 1 vanilinový cukr KVETA vypracujeme v křehké těsto a dáme do dortové formy upéci. Zvláště si udusíme $\frac{3}{4}$ kg jablek s 10 dkg cukru a citr. šťávou, kterými upečený koláč namažeme a vrch ozdobíme sněhem ze 4 bílků a 28 dkg cukru a dáme ještě do trouby zapéci až sníh zrůžoví.

SKVĚLE SE VÁM VYDAŘÍ S VÝROBKY

»KVETA«

PRÁŠEK DO PEČIVA—VANIL. CUKR *

